

KONSPEKTY ZAJĘĆ

Witek Pietrucha

WSTĘP DO KONSPEKTÓW WYBRANYCH – INFORMACJA O KONKURSIE

W tym miejscu chcemy zaprezentować Państwu zbiór konspektów lekcji dotyczących praw dziecka. Wszystkie scenariusze zostały przygotowane przez nauczycieli, pedagogów pracujących z dziećmi bądź specjalistów zajmujących się edukacją rozwojową. Część z nich została nadesłana na ogłoszony w 2007 roku przez UNICEF konkurs „Prawa dziecka – banał czy podstawa?”. W skrypcie znajdą Państwo najwyżej ocenione prace konkursowe. Mamy nadzieję, że przybliżą one Państwu jeszcze bardziej zagadnienie praw dziecka, a dla nauczycieli okażą się wsparciem w pracy dydaktycznej.

IWONA KOBYLAŃSKA

Zespół Szkół nr 2

Szkoła Podstawowa nr 21 w Płocku

TEMATYKA: ogólne

Temat: Prawa dziecka, czyli co mówimy i robimy w imię praw najmłodszych
(Konspekt zajęć nauczania zintegrowanego I-III)

Czas trwania zajęć: 90 min

Cele:

- Zapoznanie uczniów z podstawowymi prawami dziecka
- Uświadomienie uczniom powszechności praw
- Wskazanie na przypadki łamania/nierespektowania praw dzieci

Metody pracy: słowna, oglądowa, aktywna – burza mózgów, promyckowe uszeregowanie, dyskusja.

Formy pracy: praca zbiorowa, praca grupowa, praca indywidualna

Pomoce dydaktyczne:

kolorowe kółeczka z papieru służące do podziału na grupy; karty z działaniami matematycznymi do ułożenia hasła; ilustracje w postaci puzzli do pracy w grupach; rozsypanki zdaniowe; fiszki; wiersz Marcina Brykczyńskiego *O prawach dziecka* (zał. 1); balony; hasło na transparencie; karty wyjaśniające poszczególne prawa dziecka (zał. 2); karty do pracy indywidualnej; wiersz Marcina Przywoźniaka *Krzyknij nie!* (zał. 3); list do rodziców (zał. 4); szary papier; klej; flamastry

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie

2. Podział uczniów na pięć grup (nawiązanie do pięciu kół olimpijskich)

Uczniowie losują z koszyka kółeczka w kolorze: niebieskim, czarnym, czerwonym, zielonym i żółtym. Przy jednym stoliku siadają dzieci z tym samym kolorem kółka.

3. Układanie hasła przewodniego lekcji

Na tablicy znajduje się 5 kartek z działaniami na mnożenie i dzielenie liczb w zakresie 100. Zadaniem uczniów jest wspólnie wykonać obliczenia, zapisać wynik i ułożyć liczby w kolejności malejącej. Następnie wybrane dziecko odwraca kartki z wynikami i odsłania hasło PRAWO.

P	R	A	W	O
9×8	$100 : 2$	6×8	6×6	$77 : 11$
72	50	48	36	7

4. Krótkie wyjaśnienie wprowadzające do tematu

Nauczyciel wyjaśnia uczniom: *Odsłonięte hasło jest tematem naszych dzisiejszych zajęć. Będziemy dziś mówić o prawach dzieci na całym świecie. Mogłoby się wam wydawać, że prawa mają tylko dorośli. Prawda jest jednak inna. Prawa mają też dzieci, mimo że nie ukończyły jeszcze 18 lat. Jakie to prawa, dowiedziecie się właśnie na tych zajęciach. Obowiązują one na całym świecie i dlatego nasz podział na grupy nawiązuje do pięciu kół olimpijskich, które są symbolem kontynentów na świecie.*

5. Wyjaśnienie pojęcia prawo

Uczniowie wyjaśniają słowo prawo, pracując metodami: burza mózgów i promyczkowe uszeregowanie. Swoje dwie propozycje zapisują na małych żółtych karteczkach, a następnie dokleją je do hasła zapisanego na tablicy. Wyjaśnienia powtarzające się przykleją obok siebie. Następuje konfrontacja pomysłów i wiadomości uczniów z hasłem encyklopedycznym. Uczniowie odszukują hasło *prawo* w encyklopedii. Nauczyciel odczytuje również definicje haseł: *obowiązek* i *uprawnienie*.

- Co to jest prawo?

prawo to pewne normy, reguły postępowania obowiązujące w państwie

- Co to jest obowiązek?

Obowiązek to sytuacja, polegająca na tym, że musimy się w określony sposób, w danej sytuacji zachować. Nie mamy możliwości wyboru postępowania.

Przykład: obowiązek szkolny (dzieci mają obowiązek uczęszczać do szkoły).

- Co to jest uprawnienie?

Uprawnienie przyznaje nam możliwość wyboru określonego zachowania, bez nakładania na nas obowiązku.

Przykład: prawo do nauki, dzieci mają obowiązek chodzenia do szkoły, ale są uprawnione do korzystania z bezpłatnej edukacji (państwo gwarantuje każdemu bezpłatny dostęp do szkoły, ale uczeń wraz z rodzicami może wybrać szkołę prywatną lub społeczną, która jest płatna).

(Wyjaśnienia to po odczytaniu nauczyciel zawiesza na tablicy.)

6. Poznanie praw dziecka i ich znaczenia

Uczniowie pracują w grupach.

Dzieci układają ilustracje z puzzli oraz zdania z rozsypanek wyrazowych.

W kopertach każda grupa ma dwie ilustracje w postaci puzzli, należy je ułożyć, przykleić na kartonie, a następnie z kolorowych rozsypanek złożyć zdanie, dopasowując do ilustracji i również przykleić. Po zakończeniu pracy grupa zastanawia się, jak wytłumaczyć opracowane przez nią prawa dzieci.

PRAWO DO RÓWNEGO TRAKTOWANIA	Wszystkie dzieci mają takie same prawa, bez względu na płeć, kolor skóry, język, religię itp.
PRAWO DO OCHRONY PRZED...	Dzieci mają prawo do ochrony przed przemocą, wyzyskiem, porwaniem, zaniedbywaniem.
PRAWO DO TOŻSAMOŚCI	Dzieci mają prawo do imienia, nazwiska i narodowości.
PRAWO DO POZIOMU ŻYCIA NIEZBĘDNEGO DO PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU DZIECKA	Dzieci mają prawo do tego, aby się właściwie rozwijać, dobrze odżywiać i mieć schronienie.
PRAWO DO OPIEKI	Dzieci niepełnosprawne mają prawo do specjalnej opieki i edukacji.
PRAWO DO NAUKI	Dzieci mają prawo do bezpłatnej edukacji.

Po wykonaniu zadania każda grupa prezentuje efekt swojej pracy.

Następnie nauczyciel czyta głośno zapisany na arkuszu dużego formatu wiersz Marcina Brykczyńskiego *O prawach dziecka* i wspólnie z uczniami dopina nazwy poszczególnych praw do odpowiednich fragmentów utworu (zał. 1).

- 7. Moje prawa nie mogą naruszać praw drugiego człowieka – zabawa z balonami**
 Dzieci biegają po sali z balonikiem w ręku. Balony mogą być w kolorach wyznaczonych grup. Uczniowie mogą się ścisnąć, popychać, potrącać – chodzi o to, aby kilka baloników pękło.
 Po zabawie następuje rozmowa z dziećmi na temat przestrzegania praw.
Baloniki to prawa dziecka, każdy je miał. Co się z nimi stało, gdy zbyt mocno popychaliście się wzajemnie? Jak się czuliście, gdy balonik uległ zniszczeniu? A gdyby to chodziło o wasze prawa?
 Rozwinięcie kolorowego transparentu i odczytanie hasła (transparent w kolorach tęczy)
MOJE PRAWA NIE MOGĄ NARUSZAĆ PRAW DRUGIEGO CZŁOWIEKA!!!
 Wspólna odmiana słów „mam prawo” z pokazywaniem siebie wzajemnie lub osób na ułożonych wcześniej ilustracjach
- Ja mam prawo, ty masz prawo, on ma prawo, ona ma prawo,
 my mamy prawo, wy macie prawo, oni mają prawo, one mają prawo.*
- 8. Prawa dziecka w życiu codziennym** – praca indywidualna uczniów (dwie wersje do wyboru w zależności od możliwości i umiejętności uczniów – zał. 2).
 Zadaniem każdego z uczniów jest odczytanie z karty pracy praw dzieci i zapisanie przykładu każdego z praw (wersja I).
 Zadaniem każdego z uczniów jest nazwanie poznanego prawa dziecka i zapisanie go w karcie pracy, poprzez uzupełnienie zdań (wersja II).
- 9. Podsumowanie zajęć**
 Wspólne odczytanie wiersza Marcina Przewoźniaka *Krzyknij nie!*
 Nauczyciel czyta właściwą zwrotkę wiersza, a uczniowie w odpowiednim momencie wykrzykują NIE!!! (zał. 3).
- 10. Rozdanie listów do rodziców** – wspólne przeczytanie i rozmowa na temat praw dziecka, wyjaśnienie wszystkich praw zawartych w liście przed jego podpisaniem (zał. 4).

BIBLIOGRAFIA:

1. Marcin Brykczyński, *O prawach dziecka*, „Pentliczek” nr 23, 31 maja 1993 r.
2. Encyklopedia powszechna, PWN, Warszawa 1966 r. (wyjaśnienie haseł: prawo, obowiązek, uprawnienie)
3. *Konwencja o prawach dziecka* z 1989 r. (fragmenty)
4. Janusz Korczak, *Prośba dziecka lub 20 reguł wychowania dzieci* (List do rodziców)
5. *Nauczycielka przedszkola*, nr 10, styczeń 2007 r. (Ilustracje do puzzli i ich podpisy.)
6. Marcin Przewoźniak *Krzyknij nie!*

EWA GOCKA

Zespół Szkół Specjalnych w Jarocinie

TEMATYKA: prawa dziecka w innych krajach

Temat: Prawa dziecka = Moje prawa

(Konspekt zajęć w klasie I gimnazjum dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną)

Czas trwania zajęć: 90 min

Cele:

- zaznajomienie uczniów z pojęciami: prawa człowieka, prawa dziecka, *Konwencja o prawach dziecka*
- zaprezentowanie podstawowych praw przynależnych każdemu dziecku
- wskazanie, jakie prawa dzieci łamane są w Angoli
- przedstawienie zakresu działania organizacji UNICEF

Metody pracy: burza mózgów, śnieżna kula, gra symulacyjna, mapa mentalna, dyskusja problemowa

Formy pracy: praca zbiorowa, praca w małych grupach

Pomoce dydaktyczne:

czerwone i zielone koperty z tekstami do gry symulacyjnej (zał. 5), pisemna informacja – notatka dotycząca najważniejszych założeń *Konwencji o prawach dziecka*, mapa Afryki z zaznaczoną na niej Angolą, zdjęcia, artykuły dotyczące sytuacji dzieci w Afryce, film dotyczący sytuacji dzieci w Angoli i działalności UNICEF – do pobrania na:

<http://pl.youtube.com/watch?v=jvjanV9ePTw>, notka o UNICEF (zał. 7), kartki dla każdego ucznia ze zdaniem do dokończenia: Mam prawo do..., duży arkusz papieru do tworzenia mapy mentalnej (zał. 6), napisy do rozmieszczenia na mapie mentalnej, kolorowe flamastry, kleje

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel ogląda wraz z uczniami film. Próbuje uzyskać od uczniów odpowiedź na pytania: Jakie prawa dzieci są łamane w Angoli? Kto dba o sytuację dzieci w Angoli? Nauczyciel analizuje z dziećmi film zwracając kolejno uwagę na cztery przedstawione w filmie dziedziny: zdrowie, edukację, równość, ochronę dla każdego dziecka (zał.7). W trakcie dyskusji próbuje wykazać różnice i podobieństwa między sytuacją dzieci w Polsce, a sytuacją dzieci w Angoli (zał. 8).

2. Gra symulacyjna

Nauczyciel prosi uczniów, aby wybrali koperty i podzielili się według kolorów na dwie grupy. Nauczyciel objaśnia, że uczniowie, którzy mają czerwone koperty, mieszkają w Polsce, a ci uczniowie, którzy mają zielone koperty – to mieszkańcy Angoli. Wewnątrz kopert uczniowie jednej i drugiej grupy znajdują tekst (zał. 5), który przedstawia ich sytuację. Uczniowie kolejno czytają teksty, szukają rozwiązania. Nauczyciel kieruje rozmową uczniów, zwraca uwagę na to, że sytuacja dziecka w Polsce jest odmienna od sytuacji dziecka, które zamieszkuje Angolę (zał.8).

3. Praca w grupach, śnieżna kula, burza mózgów (10 min)

Uczniowie dobierają się w pary. Każda para otrzymuje kartkę ze zdaniem do dokończenia: Mam prawo do.... Każda para wpisuje na kartce swoje propozycje. Następnie pary dobierają się w czwórki, czwórki w ósemki i tak długo powtarzają zadanie aż do

podjęcia decyzji przez całą klasę. Pomysły uczniów są omawiane na forum klasy i usytuowane na mapie mentalnej (zał.6).

Zadanie wymaga dyskusji i prowadzenia negocjacji oraz podejmowania decyzji. Bardzo dobrze uczy wzajemnego słuchania się. Osiągnięte porozumienie będzie uwzględniało potrzeby wszystkich, gdyż ostatecznie wszyscy znajdą się w jednej grupie.

4. Praca z tekstem, pogadanka, wykład (15 min)

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z krótką informacją dotyczącą *Konwencji o prawach dziecka*, głośno czyta jej treść i omawia z uczniami. Nauczyciel przywołuje nazwę ogólniejszego dokumentu: *Deklaracji Praw Człowieka* i zwraca uwagę na to, że dzieci i dorośli mają inne prawa. Pyta uczniów o nazwę dokumentu, w którym zapisane są prawa ucznia.

5. Część multimedialna (10 min)

Obejrzenie filmu i próba odpowiedzi na pytania: Jakie prawa dzieci łamane są w Angoli? Kto dba o sytuację dzieci w Angoli? Nauczyciel analizuje z dziećmi film, zwracając kolejno uwagę na cztery przedstawione w filmie dziedziny: zdrowie, edukację, równość, ochronę dla każdego dziecka.

6. Uszeregowanie pojęć dotyczących praw dziecka – tworzenie mapy mentalnej (ok. 20 min)

Uczniowie pracują wspólnie przy dużym stole, na którym leży arkusz papieru. Porządkują na nim napisy, informacje, symbole, mapy, zdjęcia, wszystko łączą kolejno strzałkami. Przykład (zał. 6).

7. Podsumowanie (15 min)

Lekcja kończy się omówieniem stworzonej przez uczniów mapy mentalnej, która ułatwi uporządkowanie wiedzy zdobytej na lekcji. Mapa zostaje wywieszona w klasie.

BIBLIOGRAFIA:

1. *Konwencja o prawach dziecka ONZ*; www.biurose.sejm.gov.pl
2. Polska Akcja Humanitarna; www.amnesty.org.pl/badz-aktywny/edukacja
3. Pierwsze kroki. *Jak uczyć o prawach człowieka*, red. A. Legan, E. Soboń, tłum. J. Godek, Wydawnictwo Stowarzyszenia Amnesty International w Polsce, Warszawa 1997.
4. Materiały UNICEF przysłane na konkurs *Prawa dziecka – banał czy podstawa*

HANNA WAGNER

Zespół Szkół Specjalnych w Jarocinie

TEMATYKA: prawa dzieci na świecie

Temat: Dzieci Świata – czy mamy takie same prawa?

(Konspekt zajęć dla klas I-II gimnazjum, dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną)

Czas trwania zajęć: 90 min (w przypadku dzieci pracujących w wolnym tempie należy wydłużyć czas trwania zajęć)

Cele:

- Zapoznanie dzieci z podstawowymi prawami dziecka
- Uświadomienie konieczności przestrzegania praw
- Wskazanie na równość wszystkich dzieci wobec prawa
- Kształtowanie postawy tolerancji wobec różnorodności
- Budowanie poczucia własnej wartości

Metody pracy: pogładowe, słowne, praktycznego działania

Formy pracy: praca zespołowa, praca indywidualna

Pomoce dydaktyczne:

szary papier, pisaki, plansza Ziemi, ilustracje dzieci (🌐 www.unicef.org), ilustracje wybranych praw dziecka, tabliczki z symbolami: oczu, włosów, ubioru, wzrostu, rozsypanka wyrazowa, koperty oznaczone literami z ilustracjami dzieci z niepełnosprawnością i sprawnych, labirynty, zdjęcia dzieci z różnych stron świata (🌐 <http://www.unicef.org/photoessays/50351.html>)

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie:

- powitanie uczniów
- odkrywanie przez uczniów tematu zajęć na podst. listu od Kosmoludka czytanego
- sformułowanie tematu przez nauczyciela

2. Sekwencja czynności uczenia się:

Wyjaśnienie pojęcia prawa (rozmowa kierowana, generowanie pomysłów – dzieci podają przykłady różnych znanych im praw)

3. Ludzie różnią się kolorem skóry.

Nawiązanie do listu Kosmoludka, w którym wspomina on o spotkaniu na naszej planecie dzieci o różnym kolorze skóry; formułowanie przez uczniów odpowiedzi na pytanie: Jak sądzicie, kogo mógł spotkać Kosmoludek? Przedstawienie przez nauczyciela prezentacji multimedialnej ze zdjęciami dzieci (🌐 <http://www.unicef.org/photoessays/50351.html>) – rozmowa kierowana.

4. Wskazywanie różnic między dziećmi – zabawa „Tacy sami”

Nauczyciel rozdaje dzieciom symbole oczu (jasnych, ciemnych, skośnych) włosów: krótkich, długich, jasnych, ciemnych, prostych, kręconych, rzeczy: sweter, spódnica, spodnie, wzrostu: wysoki, niski. (zał. 10)

Dzieci na polecenie podnoszą odpowiedni symbol – „Proszę niech podniosą symbole te dzieci, które są dzisiaj w spódnicy, a teraz te, które mają brązowe oczy” itd. Uczniowie dostrzegają różnice między sobą. Po zabawie formułują odpowiedź na pytanie: Czym dzieci mogą się różnić? Układanie zdań z rozsypki wyrazowej lub wyrazowo-obrazkowej

(w zależności od możliwości uczniów) „Dzieci różnią się: kolorem skóry, oczu, włosów, ubiorem, wzrostem” – wklejenie do zeszytu

5. Niepełnosprawni są wśród nas – rozmowa z uczniami, labirynt

Po rozmowie na temat możliwości spotkania podczas naszego życia różnych osób uczniowie dostają labirynt i koperty oznaczone literami D, R, O, G, A, z ilustracjami w środku przedstawiającymi dzieci z niepełnosprawnością i sprawne. Przechodząc przez labirynt, natrafiają na literkę „D”, biorą kopertę z tą literą, wyciągają obrazek, kładą pod labirynt kopertę, pod nią obrazek i tak po kolei; na końcu odczytują powstałe hasło (na kopertach oprócz liter rysujemy drogę ze względu na dzieci nie potrafiące czytać) i opowiadają, kogo spotkały na swojej drodze? Rozmowa kierowana na temat przyjaźni z osobą z niepełnosprawnością, możliwości pomocy (zał. 11).

6. Zabawa „To ja”

Dzieci w parach zamiennie obrysowują kontury swojego ciała na szarym papierze; w powstałym konturze dany uczeń wpisuje wyraz „Ja” oraz swoje imię i nazwisko. Uczennica na wózku inwalidzkim jest ustawiona bokiem blisko ściany, papier zawieszamy na ścianie i odrysowujemy profil dziewczynki. Wszystkie prace przywieszamy np. do ściany. Uczniowie określają, co wspólnego pojawiło się we wszystkich pracach, a co je różni. Zapis do zeszytu: „Mam imię i nazwisko” (dzieci funkcjonujące na niższym poziomie piszą swoje imię i nazwisko).

7. Różnice między dziećmi a ich prawa – rozmowa kierowana

Określanie wpływu różnic na prawa dziecka – Czy, waszym zdaniem, pomimo różnic, dzieci powinny mieć te same prawa? – uczniowie udzielają odpowiedzi i próbują umotywić swoją wypowiedź. Poznanie pozostałych praw.

8. Prawa dziecka – rozpoznawanie i nazywanie – zabawa matematyczna z hasłem

Uczniowie wykonują działania matematyczne (dodawanie w zakresie 20 na liczydło, na palcach lub w pamięci – w zależności od możliwości), następnie wyszukują kartonik z liczbą zgodną z wynikiem działania, odwracają i na podstawie ilustracji odgadują kolejne prawo (zał. 12). Uczniowie wklejają kartonik z ilustracją prawa do zeszytu i podpisują – odwzorowują tekst z tablicy (uczniowie nie potrafiący odwzorowywać tekstu – wklejają tylko obrazek, a potrafiący rozpoznawać tekst – wklejają etykietę z napisem – zał. 13).

9. Prawa są takie same dla wszystkich dzieci na całym świecie.

Nauczyciel zawiesza planszę kuli ziemskiej, rozdaje uczniom ilustracje dzieci różnych narodowości i wybranych praw, uczniowie rozmieszczają dzieci wokół planety i ilustracje praw w dowolny sposób w dowolnych miejscach lądu, określają prawa. Po zakończonej pracy formułują odpowiedź na pytanie: Jak myślicie, czy wszystkie dzieci na całym świecie pomimo tego, że się różnią, mają te same prawa? (zał. 13)

10. Zakończenie:

- podsumowanie – przypomnienie pytań Kosmoludka, sformułowanie odpowiedzi (Drogi Kosmoludku! Na naszej planecie wszystkie dzieci mają takie same prawa. Pozdrawiamy Cię)
- zadanie domowe – pokolorowanie wybranego prawa dziecka (zał. 13)
- podziękowanie za pracę i nagrodzenie dzieci
- pożegnanie

11. IV Ocena, analiza własnych działań, refleksja

BIBLIOGRAFIA:

1. Elżbieta Czyż, *Konwencja o prawach dziecka*, Warszawa 2002.
2. Elżbieta Czyż, *Prawa dziecka*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 2002.
3. <http://www.dzieci.org.pl/pr6a.html>
4. <http://www.ikonimages.com.au/>
5. <http://www.kildarechildcare.ie/>
6. <http://darenschouse.org/index.html>
7. <http://www.twoje-fryzury.com>
8. <http://www.coloring.ws/disabilities2.html>
9. <http://www.fotosearch.pl/image-club/rodzicielstwo-dzieci/ICL166/>
10. <http://www.co.sanmateo.ca.us/smc/departement/home/0,,...>
11. http://www.speedysigns.com/decals/graphic_decals_PEOPLE.html

ANNA MINTA

Zespół Szkół Specjalnych nr 3 w Jarocinie Szkoła Podstawowa

Temat: Celem wszystkich – szczęście dziecka

(Konspekt zajęć dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim z klas IV-VI)

Czas trwania zajęć: 45 min

Cele:

- Kształtowanie umiejętności klasyfikowania uczuć (pozytywnych i negatywnych)
- Zaznajomienie uczniów z podstawowymi prawami dziecka
- Wskazanie do kogo można zwrócić się po pomoc, gdy prawa są łamane

Metody pracy: burza mózgów, pokaz (prezentacja multimedialna), rozmowa kierowana, analiza tekstu

Formy pracy: praca w grupach, praca zbiorowa, praca indywidualna

Pomoce dydaktyczne:

kartki A3 (na środku kartki przyklejona jest ilustracja dziecka), pisaki, zestaw wyrazów napisanych na paskach papieru, klej, zestaw wyrazów nazywających różne uczucia (w kopertach) (zał. 15), *Słownik języka polskiego*, wiersz M. Brykczyńskiego *Prawa dziecka* (zał. 1) wykaz instytucji i organizacji, do których dzieci mogą się zwrócić o pomoc w wypadku naruszenia ich praw (str. 20-21), obrazki pocięte na części, wiersz T. Kubiaka *My, dzieci, chcemy się śmiać* (zał. 14).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie do tematu

Dzielimy uczniów na grupy. Każda grupa otrzymuje kartkę A3, pisaki i klej. Na środku kartki przyklejona jest ilustracja dziecka. Prosimy, by uczniowie w grupach porozmawiali o tym, z czym kojarzy im się słowo „dziecko”, a potem swoje ustalenia przenieśli na papier w postaci asocjogramu (sieci skojarzeniowej). Uczniowie klasy IV otrzymują na paskach napisane wyrazy, wybierają tylko te, które kojarzą im się ze słowem „dziecko” i nakleją na papier wokół ilustracji dziecka (zał. 15).

Porównujemy rezultaty pracy grup, podkreślamy te skojarzenia, które powtarzały się najczęściej i zapisujemy je w podobny sposób na tablicy i w zeszytach.

2. Przypisywanie dzieciom nazw uczuć

Wspólnie ustalamy, jakie uczucia powinny towarzyszyć dzieciom. Uczniowie otrzymują w kopertach zestaw wyrazów nazywających różne uczucia i wybierają te, które powinny towarzyszyć dzieciom lub te, które chcieliby, aby towarzyszyły dzieciom (radość, żal, smutek, oburzenie, złość, szczęście, miłość, przyjaźń, ból, przywiązanie, czułość, życzliwość). Uczniowie przepisują nazwy uczuć do zeszytu w formie notatki.

3. Porządkowanie zdań

Nauczyciel zachęca uczniów do swobodnych wypowiedzi na temat tego, czego chcą i oczekują w życiu, a czego nie. Naprowadza, zadaje dodatkowe pytania. Uczniowie przy pomocy nauczyciela redagują krótkie hasła, które zapisują na tablicy. Następnie uczniowie próbują dokonać podziału zdań umieszczonych na kartce (zał. 16) na dwie grupy:

Chcę!

Nie chcę!

Zdania te wcześniej przygotowuje nauczyciel. Uczniowie w mniejszych grupach segregują zdania, dokładając je do grupy czynności, które chcą wykonywać bądź których nie chcą.

Nauczyciel zachęca uczniów do swobodnych wypowiedzi (w celu uzupełnienia puli zdań), naprowadza, zadaje dodatkowe pytania.

4. Ustalenie definicji terminu *prawo*

Uczniowie, korzystając ze *Słownika języka polskiego*, definiują termin *prawo* (objaśnienie kolorem zapisują na tablicy i w zeszytach).

Prawo – to, co komuś przysługuje, czego się może domagać.

5. Odczytanie wiersza Marcina Brykczyńskiego i rozmowa na temat utworu

Nauczyciel rozdaje uczniom wiersz *O prawach dziecka* Marcina Brykczyńskiego (zał. 1). Głośno czyta utwór. Zachęca uczniów do swobodnej wypowiedzi, refleksji wywołanej lekturą. Porównanie utworu z zapisem hasła na tablicy (Wszystkie dzieci mają takie same prawa). Uświadomienie uczniom, że wszystkie dzieci mają jednakowe prawa.

6. Informacja o tym, gdzie można szukać pomocy

Uświadomienie uczniom, że istnieją osoby i instytucje, do których mogą się zwrócić o pomoc, jeśli ich prawa są naruszane. Rozdanie kartek z wykazem instytucji i organizacji. Informację tę uczniowie wklejają do zeszytów.

7. Zadanie domowe:

Kl. IV Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej: świecie, na, Wszystkie, całym, mają, dzieci, te, prawa., same

Kl. V Odmień przez osoby w czasie teraźniejszym zwrot: „mieć prawa”.

Kl. VI Odmień przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej wyraz: „prawo”.

AGNIESZKA OLEJNIK

Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi
im. Powstańców Śląskich w Wieluniu

Temat: Dziecko swoje prawa ma, dziecko swoje prawa zna.
(Konspekt zajęć zintegrowanych w klasach II-III)

Czas trwania zajęć: 90 min

Cele:

- Zapoznanie uczniów z prawami zawartymi w *Konwencji o prawach dziecka*
- Pokazanie przykładów nieprzestrzegania praw dziecka
- Wskazanie właściwych zachowań, respektujących prawa dzieci

Metody pracy: pogadanka heurystyczna, metoda ekspresyjna, metoda problemowa

Formy pracy: praca zbiorowa, praca indywidualna, praca w grupach

Pomoce dydaktyczne:

wiersz M. Brykczyńskiego *O prawach dziecka* (zał. 1), *Czym jest Konwencja o prawach dziecka* (zał. 17), *Oni zawsze wyciągną do Ciebie pomocną dłoń* (zał. 18), *Quiz* (zał.19), *Prawa dziecka w literaturze* (zał. 20)

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zapoznanie się z prawami dziecka

- Dzieci czytają wiersz Marcina Brykczyńskiego *O prawach dziecka* (zał. 1).
- Podczas krótkiej rozmowy uczniowie wymieniają najważniejsze prawa dziecka pojawiające się w wierszu.
- Nauczyciel prezentuje planszę z najważniejszymi zapisami *Konwencji o prawach dziecka* (zał. 17), omawia wypisane prawa w celu lepszego ich zrozumienia przez uczniów.
- Dzieci tworzą piktogramy symbolizujące poznane prawa. Przykleją obrazki na planszę z wypisanymi prawami, a następnie przy pomocy nauczyciela wieszają planszę w sali.
- Dzieci odnajdują w tekście „*Czym jest Konwencja o prawach dziecka*” prawa określone w wierszu Marcina Brykczyńskiego.
- Nauczyciel prosi uczniów o podanie przykładów łamania poszczególnych praw przez dorosłych.

2. Wyszukanie przykładów łamania praw dziecka w literaturze

- Nauczyciel przypomina znanych bohaterów literatury dziecięcej:
 - Kopciuszka
 - Dziewczynkę z zapawkami
 - Jasia i Małgosię
 - Calineczkę
- Uczniowie podzieleni na grupy zastanawiają się, jakie prawa poszczególnych bohaterów baśni zostałyby złamane, gdyby obowiązywała wówczas *Konwencja o prawach dziecka*. Następnie, korzystając z zał. 20, wybierają paski papieru z zapisanymi prawami i umieszczają je pod ilustracjami.
- Każda grupa prezentuje reszcie klasy swojego bohatera i występując w roli obrońcy praw dziecka, przedstawia złamane prawa, sprawców ich łamania oraz zachowania pożądanego w tych sytuacjach.

3. Identyfikacja osób, u których dzieci mogą szukać pomocy

- Nauczyciel informuje uczniów, że obrońcą praw dziecka jest Rzecznik Praw Dziecka. Następnie opowiada w kilku zdaniach o instytucji Rzecznika i o tym, w jaki sposób można się zwrócić do niego z prośbą o pomoc.
- Prowadzący lekcję zagaja rozmowę na temat innych osób, które mogą pomóc dzieciom. Np.:

Jeśli osoba taka jak Rzecznik istniałaby w czasach Kopciuszka czy Dziewczynki z zapałkami, to najprawdopodobniej nie doszłoby do wspomnianych powyżej sytuacji. Ale co można zrobić w tej chwili?

Chcę wam uświadomić, że nie zdajecie sobie sprawy z tego, jak wiele osób może wyciągnąć do was pomocną dłoń. Powinniście o tym zawsze pamiętać.

- Uczniowie zastanawiają się i w rozmowie z nauczycielem wymieniają osoby, do których mogą się zwrócić, jeśli uważają, że dzieje się coś złego. Mogą to być: rodzice, wychowawca klasy, pedagog szkolny, dyrektor szkoły, Rzecznik Praw Dziecka. Na tablicy nauczyciel umieszcza hasło: „Oni zawsze wyciągną do Ciebie pomocną dłoń”. Uczniowie zamieszczają pod nim w odpowiedniej kolejności nazwy osób, które pomogą im w trudnych sytuacjach (zał. 18). Dzieci zastanawiają się, z jakimi problemami mogą zwrócić się do poszczególnych osób. Pod hasłami wypisane zostają przykładowe sytuacje.

4. Zajęcia plastyczne

- Propozycja zajęć plastycznych. Zadaniem uczniów jest stworzenie w małych grupach plakatu, który propagowałby przestrzeganie praw dziecka. Uczniowie wybierają sobie jedno z poznanych w trakcie zajęć praw i tworzą plakat skierowany do osób dorosłych, który będzie wskazywał konieczność respektowania praw dzieci. Jako pomoc mogą wykorzystać zał. 17.

5. Podsumowanie

- Na zakończenie lekcji dzieci rozwiązują quiz (zał. 19), który sprawdza stopień przyswojenia tematu. Na podstawie zebranych punktów uczniowie oceniają samych siebie.

BIBLIOGRAFIA:

1. Marcin Brykczyński, *O prawach dziecka*, „Pentliczek” nr 23, 31 maja 1993 r.
2. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z 1997 r.
3. *Konwencja o prawach dziecka* Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526
4. Ilustracje: clipart Office Online

IWONA HINZ, HALINA TAUDUL, BEATA KARPA-BLOCH

Zespół Szkół Nr 1 w Mrągowie

Szkoła Podstawowa nr 1

Temat: Prawa dziecka na codzień

(Konspekt zajęć dla klas IV-VI)

Czas trwania zajęć: 90 min

Cele:

- Zapoznanie uczniów z podstawowymi prawami, jakie im przysługują
- Zdefiniowanie problemu przemocy i łamania prawa
- Wskazanie, do kogo można zwrócić się o pomoc w sytuacji, gdy jesteśmy świadkiem łamania praw dziecka

Metody pracy:

burza mózgów, analiza tekstów, dokumentów i wierszy, promyczkowe uszeregowanie

Formy pracy: praca zbiorowa, praca w grupach

Pomoce dydaktyczne:

arkusze szarego papieru, flamastry, karteczki w 4 kolorach, piłka, wiersz Marcina Brykczyńskiego pt. *O prawach dziecka* (zał.1), zapisane prawa dziecka z *Konwencji o prawach dziecka*

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie dzieci oraz przedstawienie celu spotkania

Nauczyciel razem z dziećmi siedzi w kręgu i zagaja rozmowę o prawach człowieka, a szczególnie o prawach dziecka, które są zapisane w dokumencie zwanym *Konwencja o prawach dziecka*. Prowadzący wywiesza na tablicy zapisane prawa dziecka, wskazane przez nauczyciela dziecko odczytuje kolejny punkt, dzieci wyjaśniają, co oznaczają poszczególne punkty.

2. Przypomnienie zasad zachowania w czasie zajęć i na przerwie

3. Zabawa „Wizytówka”

Nauczyciel proponuje dzieciom zabawę pt. „Wizytówka” – dzieci wpisują na karteczkę swoje imię i pierwszą literę nazwiska. (wizytówki posłużą do podziału klasy w dalszej części lekcji).

4. Zabawa „Tańcząca piłeczka”

Dzieci siadają w kręgu i rzucają do siebie piłeczką. Osoba, do której trafi piłeczka, opowiada, w jaki sposób ostatnio komuś pomogła.

5. Zabawa „Kolorowe Koperty”

Nauczyciel dzieli dzieci na cztery grupy według kolorów wizytówek. Proponuje dzieciom zabawę pt. „Kolorowe Koperty”: grupy mają za zadanie odnaleźć ukrytą na sali kopertę w takim samym kolorze co wizytówki, w kopertach są kartki z opisem scenek z życia szkoły oraz pytania, na które uczniowie muszą znaleźć odpowiedź.

- Oto scenki z życia szkoły:
 - Do klasy, na lekcję wchodzi Pani Pielęgniarka. Chce poprosić do swojego gabinetu Anię. Staje przed klasą i pyta: „Czy jest dziś w szkole ta dziewczynka, co ma wadę serca?”
 - Julka siedzi smutna na parapecie okna podczas przerwy. Podchodzi do niej wychowawczyni i pyta się, co się stało. Julka odpowiada: „Moi rodzice się rozwodzą. Będę

mieszkała z mamą, która powiedziała mi, że już nie będę widywała tatusia, bo ona tego nie chce”.

- o Grupa chłopców przebiera się w szatni na lekcję w-f. Nauczyciel podczas zajęć zauważa na rękach i nogach Kamila sińce. Po konsultacji z pedagogiem szkolnym okazuje się, że chłopiec został uderzony kilka razy przez opiekunkę, która zajmuje się nim po szkole, do czasu powrotu rodziców z pracy.
- o Dzieci po skończonych zajęciach schodzą do szatni i zaczynają przebierać się do domu. Czekaający na nich rodzice wymieniają uwagi między sobą na temat nowego chłopca, który dołączył do klasy. Chłopiec jest Romem i to nie podoba się rodzicom innych dzieci. Ostrzegają swoje pociechy, by nie bawiły się z nim, bo z pewnością czymś je zarazi lub okradnie.

● Pytania dla każdej grupy

- o Jak się czuje osoba poszkodowana?
- o Jakie formy łamania praw dziecka rozpoznajesz w tych przykładach?
- o Jak powinieneś się zachować?
- o Każda grupa otrzymuje arkusze papieru i flamastry. Uczniowie próbują napisać odpowiedzi na pytania dotyczące scenek.

6. **Odczytanie odpowiedzi**

Grupy odczytują swoje odpowiedzi oraz wymieniają się swoimi spostrzeżeniami.

7. **Głośne czytanie wierszyka**

Nauczyciel wywiesza na tablicy urywek wierszyka:

*Nikt nie może mnie poniżyć, bić, krzywić, wyzywać,
I każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.*

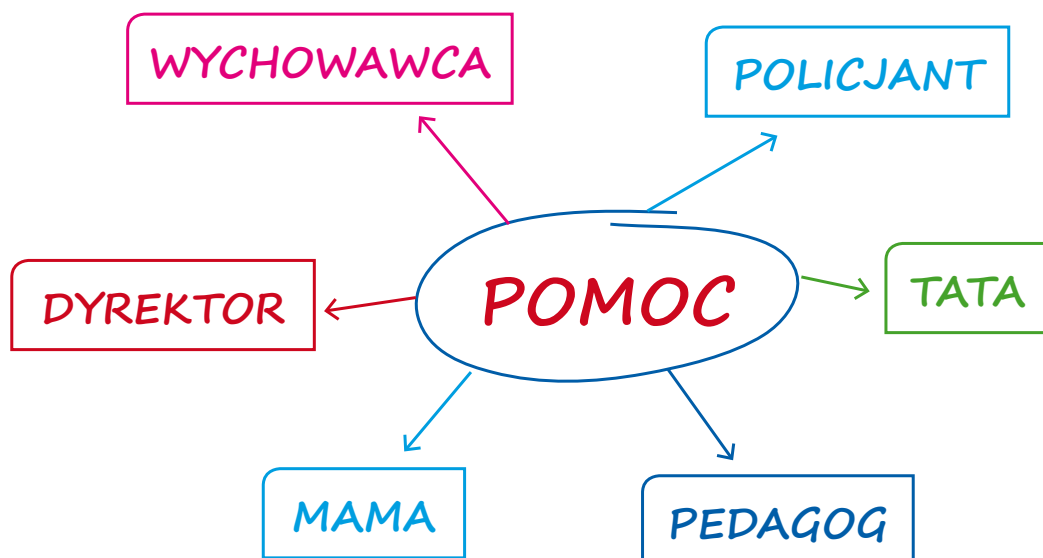
Dzieci czytają wierszyk głośno i starają się go zapamiętać.

8. **Przypomnienie uczniom, że w sytuacji zagrożenia nie są sami.**

Nauczyciel przypomina dzieciom, że mówienie komuś dorosłemu o przemoc nie jest skarżeniem, tylko pomocą osobie pokrzywdzonej.

9. **Kto może nam pomóc?**

Każda osoba otrzymuje rysunek do pokolorowania, na którym występują różne osoby mogące udzielić pomocy (policjant, pedagog, wychowawca, tata, mama, dyrektor). Nauczyciel przypina na tablicy słoneczko, a dzieci przyczepiają w odpowiednie miejsce osobę, do której zwróciłyby się o pomoc. W jaki sposób poszczególne osoby mogą pomóc w zaprezentowanych wcześniej sytuacjach?

10. Omówienie wykonanego polecenia

Zwrócenie uwagi, który promień jest najdłuższy, czyli do tej osoby najczęściej zwracają się o pomoc. (np. Jeśli dzieci najczęściej wybrały policjanta, jako osobę do której zwróciłyby się o pomoc, to przy policjancie będzie przyklejonych najwięcej karteczek) Uświadomienie dzieciom, że mają swoje prawa, a szczególnie zwrócenie uwagi na punkt dotyczący:

PRAWA DO OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ

11. Zabawa pod tytułem „Tajemniczy przyjaciel”

Dzieci składają swoje wizytówki „w losy”, które wrzucają do pudełeczka. Następnie każdy wyciąga jeden los i nie ujawnia nazwiska osoby wylosowanej. Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że przez najbliższy tydzień będzie „tajemniczym przyjacielem” tej osoby i postara się sprawić jej przyjemne niespodzianki. Po tygodniu dzieci dzielą się wrażeniami. Próbują wskazać osobę, która była jej tajemniczym przyjacielem.

12. Podsumowanie zajęć – przeprowadzanie zabawy „Tańcząca piłeczka”

- Udzielenie odpowiedzi na pytania.
- Co mi dały te zajęcia?
- Czego się dowiedziałem?

13. Wystawa plakatów

Dzieci razem z nauczycielem przypinają swoje plakaty z odpowiedziami w widocznym miejscu w klasie. Na środku tablicy nauczyciel umieszcza prawa dziecka z podkreślonym punktem dotyczącym przemocy i poniżania.

14. Ewaluacja zajęć

Zajęcia te miały na celu nauczyć dzieci, jak należy zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu. Przeprowadzone zajęcia dały dzieciom poczucie bezpieczeństwa w szkole i w klasie oraz przygotowały uczniów na możliwość kontaktów z przemocą. Na zajęciach dzieci poznały swoje prawa i możliwość pomocy ze strony ludzi dorosłych.

Tego typu zajęcia mają pomóc w:

- kształtowaniu więzi koleżeńskich i wskazywaniu form samopomocy
- rozwijaniu umiejętności radzenia sobie ze strachem, stresem, niepokojem
- wyjaśnieniu potrzeby i konieczności zgłaszania wszelkich aktów przemocy
- utrwaleniu przekonania, że można polegać na nauczycielu
- wzmacnianiu bezpieczeństwa w szkole

BIBLIOGRAFIA:

1. Brykczyński Marcin, *O prawach dziecka*, „Pentliczek”, nr 23, 31 maja 1993.
2. *Konwencja o prawach dziecka*

ANNA MIZERSKA

Szkoła Podstawowa Nr 4
w Nowym Dworze Mazowieckim

Temat: Prawo do tożsamości

(Konspekt zajęć zintegrowanych dla klas I-III)

Czas trwania zajęć: 90 min (wycieczka)

Cele:

- Zapoznanie z *Konwencją o prawach dziecka*
- Wy tłumaczenie pojęcia PRAWO
- Zapoznanie z pojęciem TOŻSAMOŚCI
- Uświadomienie konieczności poszanowania praw innych

Metody pracy: burza mózgów, wykład, dyskusja, metoda zadaniowa

Formy pracy: praca indywidualna, praca grupowa, praca zbiorowa

Pomoce dydaktyczne:

Słownik Języka Polskiego, duże arkusze papieru, farby, kredki

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wprowadzenie (15 min)

Nauczyciel informuje dzieci o wyjściu do Urzędu Stanu Cywilnego w celu poznania jednego z ich praw, a mianowicie prawa do tożsamości.

Przed wyjściem wspólnie z dziećmi wyjaśnia za pomocą *Słownika Języka Polskiego*, co to jest prawo, tożsamość, prywatność i pochodzenie.

2. Część właściwa (60 min)

- W Urzędzie Stanu Cywilnego osoba wcześniej do tej wizyty przygotowana udziela informacji o tym, że każde dziecko po urodzeniu musi być zarejestrowane w Urzędzie Stanu Cywilnego. Otrzymuje nazwisko ojca lub matki, zależnie od sytuacji i decyzji rodziców. Rodzice wybierają dziecku także imię. Nazwisko, imię, obywatelstwo, pochodzenie są to elementy tożsamości, czyli to, kim jesteś. Wraz z wiekiem przybywa tych elementów (identyfikatorów). Nazwisko i imię można zmienić, jeżeli są obraźliwe albo istnieją inne powody do zmiany. Można to zrobić za zgodą rodziców do 13 roku życia albo bez zgody po ukończeniu 13 r.ż.
- Dzieci podają przykłady dokumentów, które ich zdaniem mogą zaświadczyć o tożsamości (dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, legitymacja ubezpieczeniowa...).
- Nauczyciel wyjaśnia, że wszystkie dane zapisane w dokumentach są tylko dla nas i że tylko za naszą zgodą można je pokazać, ponieważ mamy prawo do prywatności.
- Osoba z urzędu pokazuje czyste dokumenty – dowód osobisty, prawo jazdy, akt urodzenia – dzieci zapoznają się z nimi.

3. Burza mózgów

- Wspólnie z nauczycielem dzieci zastanawiają się, w jakich momentach potrzebny jest dokument tożsamości, gdzie można go użyć i w jakich okolicznościach można nie wyrazić zgody na pokazanie go.

4. Po intensywnej burzy mózgów nauczyciel zaprasza dzieci do zabawy.

- W wyznaczonym miejscu dzieci mają przygotowane arkusze papieru, na których jest narysowany człowiek – uchodźca. Zadanie dzieci polega na przygotowaniu listu gończego,

czyli wpisaniu w wyznaczone miejsce wszystkich informacji, które pomogą w schwyta-
niu sprawcy. Dzieci ustalają imiona, nazwisko, datę urodzenia, miejsce urodzenia, imio-
na rodziców, nazwisko rodowe, PESEL, miejsce zamieszkania, adres do korespondencji,
obywatelstwo, wzrost, kolor oczu, kolor włosów, czyli wszystko, co powinno się znaleźć
w dokumencie tożsamości. Kolorują sprawcę, przyczepiają do specjalnej tablicy i wspólnie z nauczycielem oceniają, który uciekinier ma najwięcej informacji pomocnych w uję-
ciu.

5. Zakończenie (15 min)

- Na zakończenie zajęć dzieci tworzą własny dokument tożsamości, wypisują wszystkie swoje dane, które do tej pory posiadają.
- Uczniowie dziękują osobie z Urzędu Stanu Cywilnego za udostępnienie druków, sali oraz informacji. Powrót do szkoły.

BIBLIOGRAFIA:

1. *Konwencja o prawach dziecka*

BOŻENA SZYMALA

Klinika Hematologii i Onkologii Dziecięcej w Zabrze

Temat: Manifest króla Maciusia Pierwszego. Z dziećmi o prawach dziecka.

(konspekt zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym)

Czas trwania zajęć: 45 min

Cele:

- Wyjaśnienie dzieciom pojęć: *manifest, prawo*
- Uświadomienie dzieciom, iż prawa dziecka nie są przestrzegane w wielu krajach,
- Zapoznanie z treścią *Manifestu do dzieci całego świata*

Metody pracy: pogadanka, drama, metoda waloryzująca (ekspozycja)

Formy pracy: praca zbiorowa, praca indywidualna

Pomoce dydaktyczne:

ilustracje dzieci z różnych krajów (z krajów afrykańskich, Chińczyków, Indian, Eskimosów, Polaków), treść *Manifestu do dzieci z całego świata* (zał. 24), przybory plastyczne, korona z tekury dla dziecka (*Króla Maciusia Pierwszego*), globus

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- 1. Przywitanie dzieci, rozmowa na temat samopoczucia w danym dniu, przybliżenie tematyki**
- 2. Prezentacja ilustracji przedstawiających dzieci z różnych krajów**

Nauczyciel prezentuje na globusie, gdzie żyją dzieci przedstawione na zdjęciach i prosi dzieci o zastanowienie się nad tym, jak żyją dzieci z poszczególnych regionów. Czy można zauważyć tu jakieś różnice? Kiedy dzieci podadzą swoje pomysły, nauczyciel dopowiada, jak wygląda sytuacja dzieci ze wskazanych obszarów. Podkreśla, że wszystkim dzieciom przysługują te same prawa.
- 3. Wyjaśnienie pojęć: manifest, prawo**
 - Nauczyciel wyjaśnia:
 - Manifest – *spójrzcie, w rękę trzymam rulon, na którym napisany jest manifest, czyli wezwanie, prośba, polecenie. Dawniej królowie pisali takie manifesty do swoich poddanych na rulonach papieru, specjalni ludzie zwani posłami rozwozili je po całym kraju i odczytywali ich treść wszystkim ludziom.*
 - Prawo – *popatrzcie na kwiatek – stoi na oknie. Co mu było potrzebne, aby urósł taki piękny? (Sugerowane odpowiedzi: ziemia, słońce, woda). Kwiatek, aby mógł zakwitnąć, potrzebuje odpowiednich warunków: deszczu, ziemi. Bez tego nie urośnie.*

Podobnie każde dziecko, aby żyć i rozwijać się, potrzebuje różnych rzeczy. Powinno móc uczęszczać do szkoły, mieć zapewnioną opiekę lekarską, gdy jest chore, rodzice powinni o nie dbać i się nim zajmować etc. W oparciu o podstawowe potrzeby, niezbędne do życia i rozwoju każdego dziecka, określono jego prawa. Prawo oznacza to wszystko, co wam się należy, czego możecie wymagać i żądać od państwa, w którym żyjecie.
- 4. Określenie praw dziecka**

Nauczyciel prezentuje postać Króla Maciusia Pierwszego i inicjuje dyskusję na temat praw przysługujących dzieciom:
Król Maciuś Pierwszy chciał, by wszystkie dzieci miały swoje prawa, dlatego ogłosił manifest i rozesłał go do dzieci całego świata.

Popatrzcie, jak to było:

(Wybrany chłopiec siada na tronie w koronie na głowie, rozkłada rulon papieru i mimi-
ką oraz gestem udaje, że czyta – tekst manifestu (zał. 24) jest odtworzony z płyty bądź
innego nośnika. Po przeczytaniu tekstu, król rozdaje podobne rulony posłom – innym
dzieciom – i wysyła ich do innych krajów. Posłowie naśladowują jazdę na koniu i rozwożą
manifest do różnych krajów).

Dziś Król Maciuś jest w naszym przedszkolu i też was pyta, jakie chcielibyście mieć prawa.
Dzieci wypowiadają się na temat praw, które chcieliby mieć. Wspólnie z nauczycielem
omawiają propozycje i spostrzeżenia dzieci. Ważne, by nauczyciel wytłumaczył dzie-
ciom różnicę między prawami a zachciankami.

- 5. Plastyczne przedstawienie praw dzieci** – „Jakich praw chcecie dla siebie i swoich kole-
gów?” Dzieci przygotowują prace plastyczne. Po zakończeniu następuje dyskusja o tym,
jakie prawa dzieci chcieliby mieć. W momencie pojawienia się pomysłów praw, które
naruszałyby wolność innych dzieci, należy uświadomić uczniom, że prawa człowieka nie
są nieograniczone i kończą się tam, gdzie zaczynają się prawa drugiego człowieka (za-
gadnienie do przedyskutowania).
- 6. Podsumowanie – galeria prac**
Pod okiem nauczyciela dzieci tworzą wystawę złożoną z powstałych prac.

BIBLIOGRAFIA:

1. Danuta Al.-Khamisy, *Z dziećmi o prawach dziecka. W królestwie Króla Maciusia cz. 2 w: Edukacja w przedszkolu*, red. Danuta Al.-Khamisy, Wydawnictwo Dr Josef Raabe, Warszawa, czerwiec 2000.
2. Janusz Korczak, *Król Maciuś Pierwszy; Król Maciuś na wyspie bezludnej*, Oficyna Wydawnicza „Lato-
tona”, Warszawa 1992.

MAŁGORZATA POŁOWNIAK

Specjalista ds. Advocacy, UNICEF Polska

Temat: Prawa dzieci z niepełnosprawnością (konspekt zajęć dla uczniów gimnazjum i liceum)

Czas: 45 min

Cele:

- uświadomienie uczniom, że dzieci z niepełnosprawnością mają takie same prawa jak ich pełnosprawni rówieśnicy
- uwrażliwienie na potrzeby dzieci z niepełnosprawnością
- wskazanie przykładów łamania praw dzieci z niepełnosprawnością

Metody pracy: dyskusja grupowa, elementy dramy

Formy pracy: praca zespołowa

Pomoce dydaktyczne: wydrukowane zadanie dla grupy

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. **Wprowadzenie** – wytłumaczenie czym są prawa dziecka, jakich obszarów dotyczą i czym jest Konwencja o prawach dziecka – Podstawowe informacje (wykorzystanie prezentacji multimedialnej)
2. **Tacy sami?** – nauczyciel prosi uczniów, by zastanowili się w jakich obszarach życia dzieciom z niepełnosprawnością, np. fizyczną funkcjonuje się trudniej. Czy macie kolegów, którzy poruszają się na wózkach? Z jakimi problemami muszą się borykać na co dzień?
3. **„Sprawa dla reportera”** – zadanie dla klasy. Zadanie polega na rozwiązaniu problemu, jaki pojawił się w jednej ze szkół: „Rodzice dziecka poruszającego się na wózku chcieli bardzo, by ich syn poszedł do prestiżowego liceum. Chłopiec dostał się do szkoły, miał bardzo dobre wyniki w nauce, a rodzicom zależało, by ich dziecko mogło uczyć się w renomowanej placówce. Chłopiec musiał zrezygnować z tej szkoły, problemem okazał się brak podjazdu dla wózków przy wejściu do szkoły. To skutecznie uniemożliwia chłopcu uczęszczanie na zajęcia. Rodzice wnioskowali do dyrekcji o wybudowanie takiego podjazdu i dostosowanie warunków do przyjęcia dziecka poruszającego się na wózku. Ich prośba spotkała się z odmową. Szkoła tłumaczy, że nie może tego zrobić, gdyż w budżecie brakuje na to pieniędzy, poza tym budynek jest zabytkowy, a wszelkie przebudowy zniszczą jego architekturę. O sprawie dowiedziało się wiele osób i instytucji: przedstawiciele innych szkół, zarówno tych dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością, jak i tych niedostosowanych; organizacje broniące praw osób z niepełnosprawnością, lekarze, psycholodzy, rodzice innych dzieci oraz media”. Waszym zadaniem jest przeprowadzenie dyskusji ze wszystkimi zainteresowanymi tą sprawą. Wybierzcie spośród siebie dziennikarza prowadzącego program/dyskusję, rodziców dziecka poruszającego się na wózku, którego dotyczy problem, przedstawicieli szkoły, członków różnych organizacji i instytucji. Reszta klasy będzie stanowić grupę rodziców: zwolenników i przeciwników modernizacji szkoły. Zastanówcie się jakich argumentów mogą używać poszczególne osoby. Przygotujcie inscenizację takiej debaty z udziałem wszystkich stron. Postarajcie się, by debata zakończyła się podjęciem jakiejś decyzji.
4. **Podsumowanie:** dyskusja na temat przeprowadzonej debaty: czy było łatwo wcielić się w przypisane role? Czy trafiały do was argumenty przeciwnej strony? Czy udało się rozwiązać problem? A jak bywa w rzeczywistości? Czy słyszeliście kiedyś podobne historie naruszania praw dzieci z różnymi niepełnosprawnościami (dzieci niedosłyszących, niedowidzących, z niepełnosprawnością intelektualną)?

MAŁGORZATA POŁOWNIAK

Specjalista ds. Advocacy, UNICEF Polska

Temat: Prawa dziecka w praktyce (konspekt zajęć dla uczniów gimnazjum i liceum)

Czas: 90 minut

Cele:

- przybliżenie podstawowych zagadnień związanych z prawami dziecka
- zapoznanie uczniów z zapisanymi Konwencji o prawach dziecka
- zaprezentowanie przykładów łamania praw dziecka w życiu codziennym
- kształtowanie umiejętności reagowania w sytuacji łamania praw dziecka

Metody pracy: pogadanka, dyskusja grupowa, elementy dramy

Formy pracy: praca grupowa, praca zespołowa

Pomoce dydaktyczne: prezentacja multimedialna, komputer i projektor, kartki papieru, pisaki, karty z opisem zadań dla grup, duże arkusze szarego papieru, flamastry, kleje, nożyczki, stare gazety

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. **Wprowadzenie** – skojarzenia. Nauczyciel podaje uczniom temat zajęć (prawa dziecka) i prosi, by każdy przygotował mapę skojarzeń do tego tematu. Z czym kojarzą się uczniom prawa dziecka? Jakie prawa znacie? Gdzie są one spisane? – uczniowie przedstawiają swoje skojarzenia do tematu praw dziecka
2. **Prawa dziecka** – Podstawowe informacje – w oparciu o prezentację multimedialną nauczyciel tłumaczy uczniom idee praw dziecka, przedstawia historię oraz prezentuje Konwencję o prawach dziecka
3. **Zadanie** – uczniowie zostają podzieleni na 4 zespoły. Każdy zespół będzie miał do opracowania inne zadanie.

I zespół

Pracujecie jako redaktorzy w czasopiśmie młodzieżowym, w którym jest kącik porad dla czytelników. Otrzymujecie list od 12-letniej dziewczynki, która opisuje historię swojej kuzynki mieszkającej na wsi, która nie chodzi do szkoły. Zabraniają jej tego rodzice, gdyż ich zdaniem jej pomoc w pracach w gospodarstwie jest ważniejsza. Kuzynka nawet się nie buntuje przeciw tej sytuacji, nie widzi problemu. Nie wie dlaczego chodzenie do szkoły jest takie ważne. Zastanówcie się w grupie redaktorów co możecie odpisać dziewczynce. W jaki sposób powinna ona porozmawiać ze swoją kuzynką? Jak wytłumaczyć jej, że edukacja jest istotna i że każde dziecko ma do niej prawo? Co może zrobić? Kogo się poradzić, bądź komu zgłosić sytuację?

II zespół

Jesteście grupą młodzieży z małej miejscowości. Wczoraj przeczytaliście w lokalnej gazecie, że planowane jest zamknięcie przychodni dziecięcej. Sytuacja jest poważna, gdyż jest to jedyny punkt medyczny w waszej okolicy, gdzie przyjmuje lekarz pediatra. Chcecie się temu sprzeciwić i planujecie coś zrobić, by nie dopuścić do zamknięcia przychodni. Padł pomysł napisania petycji do władz i zorganizowania happeningu. Zaplanujcie te działania.

III zespół

Jesteście pracownikami działu kreacji dużej agencji reklamowej. Pewna organizacja broniąca praw dziecka zgłosiła się do Was ze zleceniem przygotowania kampanii społecznej uświadamiającej osobom dorosłym wagę praw dziecka. Zastanówcie się w jaki sposób przygotujecie kampanię, która nagłośni prawa dziecka. Jakimi kanałami informacyjnymi będziecie trafiać do odbiorców: plakaty, billboardy, reklamy telewizyjne, eventy? Zaprojektujcie kampanię i jeden plakat.

IV zespół

Jesteście gronem pedagogicznym w jednej ze szkół podstawowych. Do waszej szkoły zaczęły uczęszczać dzieci romskie. Części rodziców nie podoba się ta sytuacja i żądają od szkoły usunięcia ich ze szkoły. Do dyrekcji wpłynęło pismo od grupy rodziców chcących, by dzieci pochodzenia romskiego nie miały prawa nauki w tej szkole. Dyrekcja szkoły i nauczyciele postanowili zwołać specjalne zebranie, na którym zostaną przedyskutowane te kwestie. Przygotujcie przemowę, w której zaprezentujecie stanowisko szkoły w tej sprawie.

4. **Podsumowanie** – każdy zespół prezentuje wynik swojej pracy. Trzy zadania pokazywały przypadki łamania praw dziecka – jakie to prawa? Czy spotkaliście się kiedyś już z takimi przykładami? A potraficie wskazać więcej przypadków łamania praw dziecka? W jaki sposób można przeciwdziałać takim sytuacjom? Czy w związku z tym takie działania, jak miał do wykonania zespół III są potrzebne? – dyskusja

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁ. 1

Marcin Brykczyński
O prawach dziecka

*Niech się wreszcie każdy dowie
i rozpowie w świecie całym,
że dziecko to także człowiek,
tyle, że jeszcze mały.*

*Dlatego ludzie uczeni,
którym za to należą się brawa,
chcąc wielu dzieci los odmienić
stworzyli dla was mądre prawa.
Więc je na co dzień i od święta
spróbujcie dobrze zapamiętać!*

*Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać do niczego,
a szczególnie do zrobienia czegoś niedobrego.*

PRAWO DO OCHRONY
PRZED PRZEMOCĄ

*Mogę uczyć się wszystkiego, co mnie zaciękuje,
i mam prawo wybierać, z kim będę się bawić.*

PRAWO
DO EDUKACJI

*Nikt nie może mnie poniżyć, krzywdzić, bić, wyzywać
i każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.*

PRAWO DO OCHRONY
PRZED PRZEMOCĄ

*Jeśli mama albo tata już nie mieszka z nami,
nikt nie może mi zabronić spotkać ich czasami.*

PRAWO DO WYCHOWANIA
W RODZINIE

*Nikt nie może moich listów czytać bez pytania,
mam prawo do tajemnic i własnego zdania.*

PRAWO
DO PRYWATNOŚCI

*Mogę żądać, żeby każdy uznał moje prawa,
a gdy różnię się od innych, to już moja sprawa.*

PRAWO
DO TOŻSAMOŚCI

*Tak się tu wiersze poukładały
w prawa dla dzieci na całym świecie,
byście w potrzebie z nich korzystały
najlepiej jak umiecie.*

Załącznik 2

Wersja pierwsza

Prawo do edukacji oznacza, że masz prawo do bezpłatnej nauki.

np.

Prawo do wychowania w rodzinie oznacza, że nikomu nie wolno zabrać Cię od rodziców, chyba że z ważnych powodów. Gdyby zdarzyło się, że rodzice będą mieszkali osobno, masz prawo do kontaktu z obojgiem.

np.

Prawo do tożsamości oznacza, że masz prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa. Masz prawo znać swoje pochodzenie.

np.

Prawo do ochrony przed przemocą oznacza, że bicie i poniżanie, znęcanie się, okrutne i poniżające traktowanie są niedopuszczalne i karalne.

np.

Prawo do życia oznacza, że nikogo nie można pozbawiać życia.

np.

Prawo do prywatności oznacza, że możesz dysponować własnymi rzeczami, listy do ciebie są twoją tajemnicą, nikomu nie wolno bez powodów wkraczać w twoje sprawy osobiste i rodzinne.

np.

Prawo do informacji oznacza, że masz dostęp do różnych źródeł wiedzy, znasz swoje prawa i obowiązki.

np.

Prawo do wyrażania własnych poglądów oznacza, że w ważnych sprawach ciebie dotyczących możesz wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę.

np.

Prawo do stowarzyszania się oznacza, że możesz należeć do organizacji młodzieżowych.

np.

Prawo do wolności myśli, sumienia i religii oznacza, że gdy jesteś już wystarczająco dojrzały, sam decydujesz o swoim światopoglądzie, wcześniej rodzice mają prawo tobą kierować.

np.

Wersja druga

PRAWA DZIECKA

Prawo do

Prawo do ochrony przed przemocą i

Prawo do wychowania w

Prawo do wolności myśli, sumienia i

Prawo do

Prawo do

Prawo do

Prawo do

Prawo do

Wyrazy pomocnicze
wypowiedzi, poniżaniem, rodzinie, religii, stowarzyszenia się, edukacji, tożsamości, informa-
cji, prywatności

ZaŁ. 3

Marcin Przewoźniak

Krzyknij nie!

*Dzieckiem być w dorosłych świecie nie jest łatwo. To nie żarty.
Ty człowiekiem jesteś przecież ważnym i szacunku wartym.*

*Gdy ci ludzie zagrażają pełni złości i przemocy,
jeśli ci się dzieje źle – krzyknij NIE!*

*Gdy koledzy na boisku pobić chcą lub skrzywdzić cię
myślą, że im wszystko wolno – krzyknij NIE!*

*W szkole ktoś ze starszej klasy postępuje bardzo źle,
znęca się nad tobą czasem – krzyknij NIE!*

*Może czasem ktoś z twych bliskich chce ci zrobić rzeczy złe,
nie wstydz się i powiedz wszystkim – krzyknij NIE!*

*Jeśli ktoś, gdy nikt nie widzi, dziwnie chce dotykać cię,
a ty boisz się i wstydzisz – krzyknij NIE!*

*Może ktoś ci proponuje: „Zapał sobie! Napij się!”
Czymś niezdrowym cię częstuje – krzyknij NIE!*

*Jeśli jakiś nieznajomy nagle cię zaprosić chce,
mówi, by z nim iść do domu – krzyknij NIE!*

*Gdy ci ktoś warunek stawia, byś coś ukradł w sklepie gdzieś,
do przestępstwa cię namawia – krzyknij NIE!*

*Nie wstydz się na alarm dzwonić.
Krzyknąć NIE CHCĘ! Nie bój się!*

*Ty masz prawo, by się bronić przed przemocą oraz złem.
Jeśli ci się dzieje źle – krzyknij NIE! NIE! NIE!*

Załącznik 4

LIST DO RODZICÓW *Janusz Korczak*

Nie psuj mnie, dając mi wszystko, o co Cię proszę. Niektórymi prośbami jedynie wystawiam Cię na próbę. Nie obawiaj się postępować wobec mnie zdecydowanie. Daje mi to poczucie bezpieczeństwa.

- Nie pozwól mi utrwalić złych nawyków. Ufam, że Ty pomożesz mi się z nimi uporać.
- Nie postępuj tak, abym czuł się mniejszy, niż jestem. To sprawia, że postępuję głupio, żeby udowodnić, że jestem duży.
- Nie karć mnie w obecności innych. Najbardziej mnie przekonujesz, gdy mówisz do mnie spokojnie i dyskretnie.
- Nie ochraniaj mnie przed konsekwencjami tego, co zrobiłem. Potrzebne mi są również bolesne doświadczenia.
- Nie przejmuj się zbyt mocno, gdy mówię „Nienawidzę Cię”. To nie Ciebie nienawidzę, ale ograniczeń, które stawiasz przede mną.
- Nie przejmuj się zbyt mocno moimi dolegliwościami. Pomyśl jednak, czy nie staram się przy ich pomocy przyciągnąć Twoją uwagę, której tak bardzo potrzebuję.
- Nie gderaj. Będę się bronił, udając głuchego.
- Nie dawaj mi pochopnych obietnic, bo czuję się bardzo zawiedziony, gdy ich później nie dotrzymujesz.
- Nie przeceniaj mnie. To mnie krępuje i niekiedy zmusza do kłamstwa, aby nie sprawić Ci zawodu.
- Nie zmieniaj swoich zasad postępowania w zależności od układów. Czuję się wtedy zagubiony i tracę wiarę w Ciebie.
- Nie zbywaj mnie, gdy stawiam Ci pytania. Znajdę informacje gdzie indziej, ale chciałbym, żebyś Ty był moim przewodnikiem po świecie.
- Nie mów, że mój strach i moje obawy są głupie. Dla mnie są bardzo realne.
- Nie sugeruj, że Ty jesteś doskonały i nieomylny. Przeżywam bowiem zbyt wielki wstrząs, gdy widzę, że nie jesteś taki.
- Nigdy nie myśl, że usprawiedliwianie się przede mną jest poniżej Twojej godności. Wzbudza ono we mnie prawdziwą serdeczność.
- Nie zabraniaj mi eksperymentowania i popełniania błędów. Bez tego nie mogę się rozwijać.
- Nie zapomnij, jak szybko dorastam. Jest Ci zapewne trudno dotrzymać mi kroku, ale proszę Cię – postaraj się!

Wasze dziecko

ZAŁ. 5

- A:** Mam 14 lat. Zostałam sama z młodszymi braćmi (10 i 5 lat). Moi rodzice umarli, bo byli bardzo chorzy (AIDS), a nie mieli pieniędzy na leki. Zmarła też moja 2-letnia siostra. Co mam zrobić w tej sytuacji?
- P:** Mam 14 lat i mam młodszą siostrę. Ponieważ moi rodzice umarli, to znaleziono nam rodzinną zastępczą. Czy to konieczne? Czy nie mogę się sobą i swoją siostrą sam zajmować?
- A:** Moi bracia chodzili do szkoły. Ja nigdy nie byłam w szkole. Mama kazała mi zostać, bo kobiety muszą prowadzić gospodarstwo domowe. Czy muszę godzić się na taką sytuację?
- P:** Wczoraj pokłóciłem się z wychowawcą w szkole i już nie chcę do niej wracać. Czy mogę przestać do niej chodzić i wreszcie zacząć pracować? Mam chyba do tego prawo?
- A:** Mój starszy (10 lat) brat do szkoły już nie chodzi. Zabrano go do wojska, dostał karabin i walczył na wojnie jak dorosły. Czy taka sytuacja jest możliwa?
- P:** Chciałbym być w przyszłości pilotem. Niestety, w mojej szkole jest jedynie klub kajakarski i rowerowy, za to dla dziewczyn kursy samby. Co mogę zrobić, żeby był u nas kurs pilotażu?
- A:** Jest gorąco, chce mi się pić. Nie ma wody. Ta, która jest dostępna, jest brudna i nie nadaje się do picia. Co mogę zrobić?
- P:** Moich rodziców nie stać na to żeby dawać mi codziennie drugie śniadanie do szkoły. Czasami jestem głodna. Kto może mi pomóc?
- A:** Od miesiąca nie jadłam mięsa, mamy tylko po małej porcji ryżu dziennie. Co będzie za kolejny miesiąc?
- P:** Od miesiąca myję się wodą bez mydła i szamponu do włosów, bo moich rodziców na to nie stać. Co będzie za kolejny miesiąc?
- A:** Bardzo źle się czuję. Jestem chora, ale nie wiem, co mi jest. Co mam zrobić?
- P:** Wczoraj obcy mężczyzna powiedział, że da mi pieniądze na jedzenie i leki, jeśli coś dla niego zrobię. Boję się. Co mam zrobić?

ZaŁ. 6

Przyktad: Mapa mentalna

PRAWA CZŁOWIEKA
Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

PRAWA DZIECKA = MOJE PRAWA

PRAWA UCZNI
Statut
Szkoły

(wklejone przez uczniów kartki z dokończonymi zdaniami)

Mam prawo do.....

Mam prawo do.....

Mam prawo do.....

Mam prawo do.....

Mam prawo do.....

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA
(wklejona informacja – notatka dotycząca najważniejszych założeń Konwencji o prawach dziecka)

UNICEF

(mapa Afryki)
ANGOLA

(zdjęcia
dzieci
w Angoli)

Załącznik 7

Notatka o UNICEF i jego działalności

UNICEF działa, aby zapewnić wsparcie i pomoc najuboższym dzieciom. Obecnie UNICEF walczy o prawo każdego dziecka do godnego życia, edukacji, równego traktowania i ochrony przed przemocą.

UNICEF to siła, która pomaga budować świat, w którym prawa te są zapewnione każdemu dziecku. Wciąż jednak konflikty zbrojne, choroby, przemoc oraz brak edukacji nie pozwalają milionom dzieci na rozwinięcie ich pełnego potencjału. Walka o przestrzeganie praw człowieka – to misja UNICEF. Aby osiągnąć ten cel, łączymy ludzi i środowiska: rządy, ludzi dobrej woli, organizacje humanitarne i biznesowe, a także same dzieci.

Zdrowie, edukacja, równość, ochrona – tym się właśnie zajmujemy.

- **Zdrowie**

Zapewnienie szans przeżycia dzieciom to podstawowe założenie naszej misji. UNICEF działa na rzecz zapewnienia każdej matce opieki medycznej, tak aby każde dziecko miało jak najlepszy start w życiu. By przeżyć i móc się rozwijać, dzieci muszą być odżywione i chronione przed chorobami wieku dziecięcego. Dostarczamy szczepionki dla ponad 100 milionów dzieci rocznie. Zapewniamy społecznościom lokalnym dostęp do podstawowych urządzeń sanitarnych i czystej wody.

- **Edukacja**

Kształcenie każdego chłopca i każdej dziewczynki jest kluczem do przełamania zakłętego kręgu ubóstwa. Mimo to w dalszym ciągu ponad 120 milionów dzieci nie chodzi do szkoły, a większość stanowią dziewczynki. Przełamanie barier, które pozwalają im na naukę, czyni edukację bardziej dostępną dla wszystkich. UNICEF działa na rzecz bezpłatnej edukacji oraz szkoli nauczycieli. Stworzyliśmy przenośną szkołę „w pudełku”, aby umożliwić dzieciom naukę w rejonach wojen i katastrof humanitarnych. Wierzymy, że wykształcone dziecko staje się zdrowszym i bardziej efektywnym członkiem społeczeństwa.

- **Równość**

Bez edukacji nie ma równości bez względu na pochodzenie, płeć, religię czy predyspozycje do nauki. Niestety, miliony dzieci są marginalizowane, zapomniane, dyskryminowane. UNICEF dociera do tych, do których nikt nie dociera, i wspiera je we wszystkich swoich działaniach. Promujemy uczestnictwo dzieci w życiu rodzinnym i społecznym. Zachęcamy najmłodszych do mówienia tego, co myślą, a dorosłych do ich wysłuchania: „Dla dobra dzieci pomóżcie zakończyć wojnę!”

- **Ochrona**

W czasie wojny dzieci są zabierane z domów i zmuszane do walk. Wiele z nich odnosi rany lub zostaje zabitych. UNICEF istnieje po to, by pomagać przed, podczas i po zakończeniu sytuacji kryzysowych. Ale wojna to nie jedyny czas, kiedy dzieci są zagrożone. Każdego dnia tysiące z nich staje się przedmiotem handlu lub jest zmuszanych do pracy w niebezpiecznych warunkach. UNICEF szkoli policjantów i straż graniczną chroniącą przed wyzyskiem i przemocą. Pomagamy dzieciom, których rodzice umarli na AIDS, aby mogły kontynuować naukę i aby nie działa się im krzywda. Zapewniamy leki zapobiegające przenoszeniu wirusa HIV. Uczymy też młodzież, co robić, by zapobiec rozprzestrzenianiu się AIDS.

UNICEF jest najbardziej wpływowym obrońcą dzieci na świecie. Naszymi darczyńcami są wszyscy począwszy od rządów do ludzi takich jak Ty. Nie robimy wszystkiego, ale pracujemy ze wszystkimi, którzy chcą mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci.

Tworzymy UNICEF – Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci. Dołącz do nas, pomóż stworzyć lepszy świat dla każdego dziecka. Zdrowie, Edukacja, Równość, Ochrona dla każdego dziecka. **TWÓRZMY LEPSZY ŚWIAT.**

ZAŁ. 8

Dlaczego pomagamy dzieciom w Angoli?

Sytuacja w Angoli jest tragiczna. 30 lat wojny domowej kompletnie zniszczyło kraj, a największymi ofiarami są dzieci.

- 260 dzieci na 1000 nie dożywa 5 roku życia, w Polsce 6 na 1000.
- Średnia długość życia to 37 lat, w Polsce 77.
- Dzieci umierają z powodu chorób, braku opieki medycznej i szczepień oraz wojen.
- Ponad połowa mieszkańców Angoli nie ma ukończonych 18 lat (8 mln) czyli ponad połowa mieszkańców to dzieci.
- Ponad połowa ze wszystkich dzieci nie była nigdy w szkole.

ZAŁ. 9

List od Kosmoludka

Drogie Dzieci!

Znajomi mówią na mnie Kosmoludek. Mieszkam na Kosmoplanecie. Pewnego pięknego poranka wylądowałem moim Kosmolotem na Waszej planecie Ziemia. Widziałem dużo dzieci, które różnią się wyglądem i kolorem skóry, jednak są tak samo traktowane – przez rodziców, nauczycieli i innych dorosłych. Jak to jest możliwe? Trochę nie rozumiem, jakie zasady panują na Waszej planecie? Dlatego mam do Was ogromną prośbę, czy moglibyście mi to wytłumaczyć? Czekam na odpowiedź.

*Pozdrawiam Was
Kosmoludek*

ZAŁ. 10

Z Internetu należy pobrać symbole: oczu, włosów: krótkich, długich, jasnych, ciemnych, prostych, kręconych, rzeczy: sweter, spódnica, spodnie, wzrostu: wysoki, niski można znaleźć między innymi na poniższych stronach:

 <http://www.twoje-fryzury.com>

 <http://www.ikonimages.com.au>

ZAŁ. 11

Należy znaleźć w Internecie rysunek labiryntu. 5 kopert opisać literami D, R, O, G, A i włożyć do nich ilustracje dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Ilustracje osób z niepełnością można ściągnąć ze strony: www.coloring.ws

ZAŁ. 12

Zadanie matematyczne – odkrywanie praw (ilustracje i etykiety)

Na tablicy umieszcza się poniższe równania:

$8+4=...$

$7+6=...$

$5+9=...$

$9+7=...$

$6+5=...$

$8+7=...$

Na małych karteczkach, osobno zaznaczone są cyfry: **11, 12, 13, 14, 15, 16**. Do każdej z nich przyporządkowane jest jedno prawo dziecka oraz ilustrujący to obrazek. (prawo do opieki medycznej, prawo do nauki, prawo do wychowania w rodzinie, prawo do ochrony przed przemocą, prawo do wypoczynku, prawo dziecka z niepełnosprawnością do godziwych warunków życia)

Proponowane strony internetowe do pobrania obrazków:

 <http://www.fotosearch.pl/image-club/rodzicielstwo-dzieci/ICL166/>

 <http://www.co.sanmateo.ca.us/smc/department/home/0>

ZAŁ. 13

Rysunek kuli ziemskiej oraz ilustracje mogące obrazować poszczególne prawa dziecka można znaleźć między innymi na stronie:

 http://www.speedysigns.com/decals/graphic_decals_PEOPLE.htm

ZAŁ. 14

Tadeusz Kubiak

Z czego się cieszą dzieci?

My dzieci chcemy się śmiać

My, dzieci chcemy się śmiać,

My, dzieci chcemy się bawić,

Na ulicach i w parkach miast

Gdańska, Krakowa, Warszawy...

My chcemy wesoło śpiewać,

My chcemy wesoło tańczyć,

W lasach gdzie wesołe drzewa,

Gdzie motyle w kolorze pomarańczy

My, jesteśmy dzieci jak dzieci,

Czasem krnąbrne, czasem czupurne,

Ale chcemy by księżyc świecił

A noce nie były pochmurne...

Chcemy by nie było dnia bez słońca

Pracy bez pięknej radości,

Chcemy by ziemia śpiewająca

Pełna była dobrej miłości.

ZaŁ. 15

Wynik pracy grupowej moŁe siŁe przedstawiać nastŁpujĄco:

ZaŁ. 16

ChcŁ! Nie chcŁ!

- ChcŁ siŁe uczyĆ!
- ChcŁ wyraŐaĆ wÅasne pogÅady!

- ChcŁ Źyć bez przemocy i poniŐania!
- ChcŁ, by dochowano tajemnicy mojej korespondencji!
- ChcŁ wychowywaĆ siŁe w rodzinie!
- ChcŁ chronić zdrowie i mieć zapewnionĄ opiekŁ medycznĄ!
- ChcŁ mieć czas na wypoczynek!
- Nie chcŁ być pozbawiony moŐliwoŐci chodzenia do szkoÅy!
- Nie chcŁ, by ktoŐ ograniczaÅ moją swobodŁ myŐlenia!
- Nie chcŁ, by ktoŐ mnie biÅ i poniŐaÅ!
- Nie chcŁ, by ktoŐ czyÅaÅ moje listy!
- Nie chcŁ, by ograniczano mi kontakt z rodzicami!
- Nie chcŁ, by odmawiano mi prawa do opieki medycznej!
- Nie chcŁ, by pozbawiano mnie prawa do wypoczynku!

ZAŁ. 17

(poniższy tekst należy przed lekcją wydrukować)

„Czym jest *Konwencja o prawach dziecka*?”

Czy wiesz, że masz prawa zagwarantowane przez państwo, które zostały określone w dokumencie o nazwie *Konwencja o prawach dziecka*?

Konwencja to międzynarodowa umowa opisująca twoje prawa.

Konwencja o prawach dziecka została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1989 roku. Jest to dokument obowiązujący w niemal wszystkich państwach świata, w tym również w Polsce. Nasz kraj ratyfikował *Konwencję* w 1991 roku.

Prawa wymienione w *Konwencji* mają wszystkie dzieci, bez wyjątku, a więc również ty; bez względu na to, kim jesteś, gdzie mieszkasz, czym zajmują się twoi rodzice, jakim mówisz językiem, jaką wyznajesz religię, jakiej jesteś płci, jaka jest twoja kultura, czy jesteś w pełni sprawny, czy też nie, bogaty czy biedny. Żadne z was – dzieci – nie może być traktowane niesprawiedliwie.

Obowiązkiem państwa jest dopilnowanie tego, aby prawa twoje i innych dzieci były przestrzegane.

Podstawowe prawa dziecka określone w *Konwencji o prawach dziecka*

- prawo do życia i rozwoju
- prawo do tożsamości
- prawo do wychowania w rodzinie
- prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów
- prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania
- prawo do informacji
- prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka
- prawo do nauki
- prawo do wypoczynku i czasu wolnego
- prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej
- prawo do ochrony przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych
- prawo do znajomości swoich praw

ZAŁ. 18

(poniższy tekst i odpowiedzi należy przed lekcją przepisać i wydrukować w dużym rozmiarze)

Oni zawsze wyciągną do ciebie pomocną dłoń

Rodzice

Wychowawca klasy

Pedagog szkolny

Dyrektor szkoły

Rzecznik Praw Ucznia

Rzecznik Praw Dziecka

ZaŁ. 19

Quiz

Sprawdź
siebie!

1. W jakich znanych Ci dokumentach są zapisane prawa dziecka? ★★★★★
 - Spis lektur szkolnych
 - Konwencja o prawach dziecka
 - Legitymacja szkolna
 - Konstytucja
 - Dziennik lekcyjny
2. Jakie znasz najważniejsze prawa dziecka – wymień co najmniej 2 prawa ★★★
3. Podaj dowolny przykład, kiedy zostało złamane prawo Twojego kolegi lub koleżanki do ochrony przed przemocą i złym traktowaniem. ★★★
4. Kto pomoże ci, gdy ktoś nie przestrzega twoich praw (pokoloruj właściwe pola). ★★

Kolega	Rzecznik Praw Dziecka	Piekarz	Dyrektor szkoły	Znajomy
Wychowawca	Sąsiadka	Pedagog szkolny	Kierowca autobusu	Rodzice

5. Punktacja karty podsumowującej zajęcia:
 - od 12 do 10 ★ Gratuluję! Wspaniale się spisałeś.
 - od 9 do 7 ★ Dobrze ci poszło!
 - od 6 do 4 ★ Nie wszystko zapamiętałeś. Bardziej uważaj, pytaj, gdy czegoś nie rozumiesz
 - poniżej 4 ★ Szkoda, że na zajęciach nie pracowałeś. Popraw się!

ZaŁ. 20

Prawa dziecka w literaturze

(przed lekcją należy wydrukować stronę i pociąć nazwy praw na mniejsze karteczki)

			
Jaś i Matgosia	Calineczka	Kopciuszek	Dziewczynka z zapatkami
Prawo do ochrony przed uprowadzeniem i handlem dziećmi	Prawo do ochrony przed uprowadzeniem i handlem dziećmi	Prawo do wypoczynku	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka
Prawo do ochrony przed wyzyskiem	Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do ochrony zdrowia
Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka	Prawo do wypoczynku
Prawo do wychowania w rodzinie	Prawo do wychowania w rodzinie.	Prawo do ochrony przed wyzyskiem.	Prawo do ochrony przed wyzyskiem
	Prawo do wyrażania własnych poglądów	Prawo do wychowania w rodzinie	Prawo do wychowania w rodzinie
	Prawo do równego traktowania bez względu na płeć, język, kolor skóry itp.	Prawo do równego traktowania bez względu na płeć, język, kolor skóry itp.	Prawo do nauki

ZAŁ. 21

(Przed lekcją należy przepisać treść manifestu na rulon papieru oraz nagrać go na płytę lub inny nośnik)

Manifest do dzieci całego świata

Dzieci, ja, Maciuś Pierwszy, zwracam się do was, abyście mi pomogły wprowadzić nowe prawa. Ciągłe słyszymy, że nie wolno, albo nieładnie, albo niegrzecznie. To jest niesprawiedliwe. Dlaczego dorosłym wolno a nam nie? Ciągłe się na nas gniewają i krzyczą i złością się. Nawet biją. Chcę żeby dzieci miały takie same prawa jak dorośli.

Polski Komitet Narodowy UNICEF
Al. Wilanowska 317, 02-665 Warszawa, Polska
tel. +(48) 22 56 80 332
fax +(48) 22 56 80 301